KLUB PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ

Pod Landekem
725 29 Ostrava - Petřkovice
IČO: 41033035, Tel. 596 131 847, 596 131 804

HORNICKÝ ZPRAVODAJ

II. čtvrtletí 2007

P o z v á n k a

Klub přátel Hornického muzea pořádá v **úterý 2. května 2007**

V Ý R O Č N Í Č L E N S K O U S C H Ů Z I

v areálu Hornického muzea v Ostravě-Petřkovicích

Program:

1. Výroční zpráva
2. Zpráva o hospodaření v roce 2006
3. Návrh rozpočtu na rok 2007
4. Zpráva revizní komise
5. Návrh hlavních úkolů KPHM pro rok 2007
6. Udělení čestných uznání
7. Volby nového výboru
8. Diskuze
9. Usnesení
10. Závěr výroční členské schůze

Začátek je v 15 hodin. V době od 14 do 14.45 hodin budou promítány filmy o činnosti Klubu přátel Hornického muzea.

Na výroční členskou schůzi zveme všechny naše členy.

Ing Zdeněk Dombrovský, CSc.
předseda KPHM

Poznámka: Během výroční členské schůze bude možno doplatit dlužné členské příspěvky!

Vydává: KP HM OKD předseda Ing. Zdeněk Dombrovský, CSc.
Redakční rada: Ing. D. Javorský, Ing. O. Podhajský, V. Hettenberger
Redakce: Prokešovo nám. č. 6, 702 00 Ostrava, tel.: 596 262 271, 596 131 804
Tisk: Tiskárna PROPIS

VÝROČNÍ ZPRÁVA KLUBU PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA OKD V OSTRAVĚ ZA ROK 2006

(Projednáno a schváleno na výboru Klubu dne 3. března 2007)

Práce Klubu se řídila usnesením a plánem přijatých úkolů schválených na plenární schůzi dne 4. 4. 2006. Plenární schůzí byl pro rok 2006 schválen návrh oblastí činnosti. Jejich plnění je následující:

I. OBLAST ZÁKLADNÍHO ZAMĚŘENÍ KLUBU

1. Rozlišovat a zkvalitňovat členskou základnu

Přesto, že k 31. 12. 2006 došlo k osamostatnění Kladenské pobočky (úbytek 104 členů), došlo k relativnímu nárůstu členů a celkový počet členů ke stejnému datu činil 337 (k 31. 12. 2005 činil 372). Registrace k 31. 12. 2006 provedena následovně: Ostrava 263 (+36), Petřvald 32 (+4), Karviná 12 (-1), Havířov 30 (+30). Počet žen 27 (+3), počet cizinců 2 (1 Slovák, 1 Polák). Počet kolektivních členů 25 (-3). Z výše uvedeného vyplývá, že se nám podařilo výrazně (přes absolutní úbytek členů v důsledku vyčlenění pobočky Kladno) relativně prakticky členskou základnu zvýšit a i do budoucna, zejména ustavením pobočky v Havířově, lze předpokládat další rozšiřování počtu členů. Z hlediska aktivního zapojování členů do konkrétní práce již tak spokojeni být nemůžeme a počet aktivních členů zůstává přibližně na stejné úrovni, což potvrdila i anketa, kterou jsme zorganizovali. Proto i do budoucna tato oblast musí být předmětem mimořádné pozornosti, zejména doplňování členů výborů mladšími pracovníky.

2. Zabezpečovat prezentaci Klubu

Klub svou činnost zejména prezentoval:

- pravidelným podáváním informací o své činnosti prostřednictvím Hornického zpravodaje, Videozpravodaje, besed na klubovních setkáních a v domovech důchodců, vydáváním nových publikací a novin (Horník, Ostravská radnice, Petřvaldské noviny, MF Dnes, Ostravský kulturní zpravodaj, Havířovské Magistrální listy, Seniortip, Moravskoslezský deník, internet, účasti na besedě v ostravském studiu Českého rozhlasu apod.)
- Klubem vydaných publikací a Stavovským kalendářem
- na semináři Hornické památky na Ostravsku
- na setkání zástupců měst
- při tématickém zájezdu Klubu
- při jednáních se zástupci městských úřadů Ostrava, Ostrava-Petřkovice, Petřvald, Havířov, Orlová, Karviná, Stonava a na jednáních se zástupci dalších organizací, škol a institucí
- při veřejných akcích pořádaných Klubem v Kladně, v Ostravě, Petřvaldě a v Karviné

V souvislosti s prezentací Klubu nutno poděkovat a ocenit práci tiskárny PROPIS Ostrava, která pro KPHM zabezpečuje veškeré tištěné materiály, jakož i s. r. o. Impact Media redakci novin Horník a tiskové mluvčí a. s. OKD.

3. Usilovat o vytváření potřebného finančního zázemí pro činnost Klubu

Díky intenzivnímu úsilí výboru a pochopení sponzorů, kolektivních členů, průměrné příspěvkové morálce podařilo se všechny programované akce zajistit. Čerpání bylo účelové v zásadě v souladu se schváleným rozpočtem. Podrobněji viz Zpráva o hospodaření. V souvislosti s finanční podporou nutno poděkovat zejména : Nadaci LANDEK, vedení a. s. OKD, MěÚ Havířov, Petřvald, Orlová, fy POL-ALPEX, POLCARBO a individuálním a kolektivním členům, kteří se vyrovnali s placením členských příspěvků. Zde máme rezervy. Do budoucna jsme zpracovali zásady pro zainteresování členů Klubu na získávání finančních prostředků od sponzorů, které po schválení by měly vstoupit v platnost od roku 2007. Věříme, že nám to může výrazně pomoci.

4. Pokračovat a nadále rozvíjet spolupráci s HM OKD a s Nadací LANDEK

Jde o dlouhodobý úkol, a proto se přenáší i do roku 2007. Spolupráce s HM OKD byla na dobré úrovni a požadavky Klubu na HM OKD, jakož i HM OKD na Klub byly beze zbytku oboustranně plněny. Klub se aktivně účastnil na některých akcích HM OKD, jako například Den dětí, Den horníků a sv. Barbory. Za mimořádně záslužnou činnost je nutno považovat práci pana Hettenbergra na zhotovení starých důlních map (104) a zorganizování tří výstavek ve spolupráci s HM OKD, s. p. DIAMO, závod Odra a Krajskou hospodářskou komorou.

Klub v r. 2006 za výrazné finanční podpory Nadace LANDEK zrealizoval: pět Hornických zpravodajů, Klubovní videozpravodaj, Stavovský kalendář, publikace Jižní část revíru OKD, Za hornictvím zlatohorského revíru, Katalogizaci montážních filmů, Grafické listy těžních věží a jejich instalaci do paspart, které předal k prezentaci HM OKD.

5. Nadále rozvíjet činnost poboček

Hodnocení práce poboček je věnována samostatná část zprávy. Nicméně nutno konstatovat, že výbor se prací poboček pravidelně zabýval a prostřednictvím pověřených členů výboru s pobočkami udržoval kontakt. K výrazným změnám došlo v organizační struktuře, kdy byla ustavena nová pobočka v Havířově v 11/06 a ukončena činnost pobočky Kladno v 12/05. Oběma přejeme úspěšné vykročení do nové činnosti.

6. Pokračovat v osvětové a publikační činnosti Klubu

Dá se konstatovat, že přijatý program byl beze zbytku splněn. Klub mj. zabezpečil:

- pravidelné (1x čtvrtl.) vydávání Hornického zpravodaje + jedno mimořádné číslo o Kladenské pobočce
- vydání dvou publikací
- zhotovení videofilmu o činnosti Klubu v r. 2006
- vydání Stavovského kalendáře
- zorganizování tématického zájezdu do elektrárny Dlouhé stráně a muzea ve Velkých Losinách za účasti 40 členů
- zorganizování a provedení 12 přednášek a besed v domovech důchodců k problematikám „Stará Ostrava, ostravské šachty a hornické kolonie“ za účasti 209 posluchačů

- zajištění 30 klubovních přednášek a besed (v Ostravě 9, v Havířově 1, v Karviné 8, na Kladně 4, v Petřvaldě 8 s celkovou účastí cca 1200 posluchačů, ostatní viz hospodaření poboček)
- vydání výroční zprávy KPHM za rok 2006
- zajištění a zorganizování dvou setkání bývalých technických pracovníků dolů Hlubina a Jeremenko (účast 115).

7. Využívat sdělovacích prostředků k podávání informací o činnosti Klubu

Členové Klubu jsou aktivně zapojeni v redakční radě Horníka a dále o činnosti Klubu informují členskou základnu a širokou veřejnost svými příspěvky ve sdělovacích prostředcích, jak je uvedeno výše.

8. Spolupracovat s příbuznými organizacemi

Byl udržován pravidelný kontakt s: a. s. OKD, jejich doly a dceřinými a. s., ÚG AV ČR, VŠB-TU, HGF, s.p. DIAMO, závod Odra, a. s. VVUÚ, RBP a. s., ČBÚ, OBÚ, a. s. BPO, ICV, o.p.s. Havířov, GSP, s. r. o., HM Rtyně, a.s. FITE, fy POL-ALPEX, a.s. a POLCARBO, ČVTS.

9. Zabezpečovat úkoly vyplývající z plenární schůze a ze Stanov Klubu

Úkoly byly výborem rozpracovány do kalendářního plánu činnosti, projednávány, kontrolovány a v zásadě plněny.

10. Rozvíjet spolupráci s kolektivními členy a s a. s. OKD

Se všemi kolektivními členy a zmíněnými organizacemi byl pravidelně udržován osobní nebo písemný kontakt. Zvýraznit nutno pomoc a. s. OKD a VOJ a. s. OKD, VOJ Správa majetku (RPG RE Residential, s.r.o.).

11. Zabezpečovat úkoly přesahující rok 2005

Všechny úkoly přesahující rok 2005 byly zahrnuty do pravidelného jednání výboru Klubu a budou zahrnuty i do plánu úkolů v roce 2007 (mj. spolupráce s příbuzenskými organizacemi, HM OKD, Nadací LANDEK, vydávání publikací, pořádání besed, personální otázky, spolupráce s HM OKD při instalaci těžního stroje, spolupráce s HM OKD a Nadací LANDEK při realizaci projektu P 177, spolupráce s hornickými muzei v Polsku apod.).

V roce 2006 nesplněné úkoly byly po projednání ve výboru Klubu všechny zahrnuty do plánu činnosti a kontroly v r. 2007.

II. OBLAST ZAMĚŘENÍ ČINNOSTI VÝBORU KLUBU A POBOČEK

1. Do kalendářního plánu činnosti zahrnout náměty a připomínky z plenární schůze

Úkol byl beze zbytku splněn. Všechny připomínky z plenární schůze byly zaznamenány a následně projednány ve výboru Klubu s přijetím závěrů.

2. Zabezpečit plnění přijatých úkolů a úkolů vyplývajících ze Stanov Klubu včetně jejich kontroly

Úkoly byly výborem rozpracovány do kalendářních plánů činnosti, zařazeny do programu jednání výboru a pravidelně kontrolováno jejich plnění, resp. přijímána opatření pro jejich zabezpečení, což je zřejmé ze zápisů z výboru Klubu. V zásadě se může konstatovat, že v převážné míře se plnily. Ostatní budou přeneseny do roku 2007.

3. Zpráva o činnosti poboček v roce 2006

Pobočka Havířov

Vzhledem k tomu, že k ustavení pobočky došlo v 11/2006 uvádím pouze několik základních informací:

1. Založení pobočky předcházelo několik jednání ve výboru Klubu
2. Byl ustaven přípravný výbor pobočky, který se před ustavením za vedení předsedy KPHM pětkrát sešel a projednal potřebné náležitosti související s ustavením pobočky. Mimo jiné byly zahájeny jednání s vedením města a podepsána smlouva s Městským kulturním střediskem a KPHM o spolupráci v souvislosti s činností pobočky.
3. K vlastnímu ustavení došlo 15. 11. 2006. Kromě podání základních informací o činnosti KPHM a představách o činnosti pobočky, nastíněn program pobočky na rok 2007 a další léta. Prvního jednání se zúčastnilo 72 zájemců o činnost, z nichž 30 bezprostředně podalo přihlášku za členy (schváleno na výboru KPHM v 12/06).
4. Přípravný výbor (šestičlenný) ve 12/06 připravil program na lednovou besedu pobočky (8. 1.), kdy došlo ke zvolení výboru, rámcového programu na 1. čtvrtletí 2007 a k projednání dalších klubových náležitostí. Do funkce předsedy pobočky doporučen Ing. Jan Vincenec. Do jeho potvrzení plenární schůzí v 4/07 zastupování pobočky vůči výboru KPHM převzal předseda KPHM.

Zdeněk Dombrovský

Pobočka Karviná

Pobočka má oficiálně registrováno 12 členů (+ dalších podaných, ale dosud neschválených osm přihlášek). Bylo realizováno osm přednášek spojených s besedami. jednalo se mj. o přednášky o historii činnosti polských firem na našich šachtách po r. 1989, o rozvoji malé mechanizace v dolech, prezentace publikace vydané k ukončení povrchu na Dole Doubrava (spoluautor S. Kuba), o tradici skoku přes kůži, hodnocení roku u příležitosti sv. Barborky. Průměrná účast na přednáškách byla 11 členů. Hlavním problémem je zajištění větší účasti na akcích pobočky i účast (resp. neúčast) předsedy pobočky na zasedáních výboru Klubu.

V souvislosti s konáním těchto besed nutno poděkovat Revírní bratrské pokladně za pochopení a umožnění této činnosti v jejich prostorách. Kromě toho členové pobočky se zúčastnili akcí pořádaných Klubem (tématický zájezd, setkání v rámci Dne horníků). Pro 1. pololetí výbor pobočky zpracoval program přednášek. Přesto

v důsledku opakujících se problémů výbor KPHM se musí problematikou pobočky zabývat a rozhodnout, jak dál

Jaroslav Minka, člen výboru KPHM

Pobočka Kladno

Rok 2006 byl již pátým rokem činnosti v rámci organizace KPHM Ostrava a probíhal podle schváleného ročního plánu. Během roku bylo postupně konáno pět výborových schůzí a čtyři přednášky s následnou besedou.

Vzhledem k tomu, že k 1. 1. 2007 dochází k osamostatnění pobočky, která bude vystupovat jako samostatný subjekt Klub přátel hornických tradic Kladno (KPHT), si dovolím pro připomenutí uvést několik základních informací:

1. Pobočka byla založena v roce 2001 a prakticky ihned díky nadšencům, zaměstnancům Skanzenu Mayrau HM OKD a bývalým zaměstnancům (důchodcům) Kladenských dolů zahájila svou činnost.
2. Činnost pobočky se realizovala v areálu bývalého Dolu Mayrau ve Vinařicích u Kladna, dolu s bohatou historickou hornickou tradicí, v areálu, který zachycuje historii dobývání uhlí na Kladensku. K uchování této historie významnou mírou, ve spolupráci s HM OKD, přispěli právě členové pobočky, kteří mají výrazný podíl na budování hornického skanzenu.
3. V období let 2002-2006 pobočka zorganizovala nebo se účastnila na organizaci:
   - 18 přednášek a besed s účastí více než 900 posluchačů
   - dalších 47 společensko-kulturních akcí pro své členy i širokou veřejnost, jichž se zúčastnilo více než 10 000 lidí
4. Pobočka připravila k vydání dvě samostatná čísla Hornického zpravodaje o činnosti pobočky a její členové se podíleli na zpracování a vydání dalších publikací z historie kladenského hornictví.
5. K ukončení činnosti pobočky byl zpracován a podepsán protokol, že kterého vyjímám:
   - 31. 12. 2006 došlo k ukončení členství 104 členů KPHM
   - finanční vypořádání pobočky bude zahrnuto do závěrečné zprávy revizní komise k uzavření hospodaření Klubu za rok 2006
   - konstatuje se, že KPHM v Ostravě a nový právní subjekt KPHT nemají vůči sobě žádné požadavky (kromě dokončení písemných vyhodnocení) a závazky (pokud nevyplynou z revizní zprávy).

Jsme přesvědčeni, že i nadále budeme spolu úzce spolupracovat. Dohodli jsme se, že pokud to bude v našich možnostech, chceme jim při zahájení jejich činnosti být nápomocni. Všem, kteří se na jejich úspěšné a prospěšné činnosti pro hornické příznivce i širší veřejnost za celou dobu existence od roku 2001 podíleli, chceme tímto poděkovat a do další jejich činnosti popřát hodně úspěchů. Ať se vám práce daří ke spokojenosti všech příznivců hornických tradic.

Zdař Bůh
Zdeněk Dombrovský

Petřvald

Činnost pobočky, která k 31. 12. má 32 členů, vycházela ze schváleného plánu činnosti pro rok 2006 a úkoly byly vesměs plněny. Pozornost byla zejména zaměřena na:

1. Zorganizování a zajištění přednášek a besed na vybraná témata. bylo uskutečněno osm přednášek a jedna závěrečná beseda spojená s vyhodnocením roku. Všechny přednášky byly velmi kvalitně profesionálně předneseny a vzbudily velký zájem u posluchačů, což se projevilo i velkým množstvím dotazů při následné besedě. Vyzvednout chci zejména přednášku o měřicí technice v dole a neplánované, o to však vydařenější setkání bývalých pracovníků Dolu Fučík ke Dni horníků v září. Spokojenost 52 účastníků, z nichž vyplynul i požadavek na opakování a snad i založení určité tradice v hornickém městě, i když už bez dolů, si to jistě zaslouží. Účast členů na besedách se pohybovala okolo 60 %. Besed se pravidelně zúčastňovali i hosté v závislosti na zvoleném programu v počtu od 5 do 10 členů. Významná byla zejména účast představitelů města (starosta, místostarostka, členové zastupitelstva).
2. Prohlubování spolupráce s MěÚ Petřvald. Spolupráci lze hodnotit velmi pozitivně. Mezi KPHM a MěÚ byla uzavřena písemná dohoda, která byla ve všech bodech oboustranně plněna. Kromě osobních schůzek vedení KPHM a vedení pobočky s představiteli města, se tito zúčastňovali i besed pobočky. Ocenit je zapotřebí technickou pomoc města, ale zejména finanční pomoc Klubu i bezplatné využití prostor kulturního domu pro akce pobočky. Členové pobočky naopak spolupracovali s městem při akcích města a činností komisí. KPHM si velmi cení osobní angažovanosti starosty města ing. Holečka a zejména místostarostky paní Skálové.
3. Pravidelné podávání informací o činnosti pobočky prostřednictvím Petřvaldských novin.
4. Zpracování publikace Počátky dobývání v Petřvaldě (měla by být vydána v roce 2007).
5. Zapojení se do organizovaných akcí KPHM osobní účastí členů na akcích KPHM, sběrem hornických relikvií apod.
6. Na výběr členských příspěvků. Příspěvkovou morálku lze hodnotit velmi pozitivně. S dvouletým dluhem se potýkáme pouze u dvou členů.

Na přelomu 1. a 2. čtvrtletí byl vyřešen problém vedení pobočky zvolením nových členů výboru, jejichž snahou je udržet „laťku“ minimálně na takové úrovni, jakou nastavili jejich předchůdci. Jsem přesvědčen, že jsme to schopni za současného předpokladu aktivity všech členů zajistit. Jistě k tomu přispěje i pravidelná účast předsedy pobočky na výborech Klubu. Počítám a spoléhám i na nové členy pobočky.
Na co bychom měli především zaměřit pozornost v příštím roce?

1. Na zajištění kvalitních a atraktivních přednášek a včasnou a co nejširší informovanost veřejnosti předem. To by měl být nejúčinnější lék na zatímní naši největší bolest poměrně nízká účast na nich.
2. Na úzkou spolupráci s MěÚ Petřvald a aktivně se podílet na jejich akcích.
3. Na další rozšiřování členské základny a zvýšení účasti členů pobočky na společných akcích Klubu.

Zcela na závěr bych rád poděkoval všem členům pobočky, kteří se aktivně na práci pobočky podíleli a vyslovil přesvědčení, že v letošním roce to bude ještě lepší.

Stanislav Žák
předseda pobočky

Vyhodnocení realizovaných projektů

Všech sedm programovaných projektů financovaných Nadací LANDEK bylo realizováno a vyhodnoceno (277 000,- Kč). Vyhodnoceny byly rovněž všechny sponzorské příspěvky (a. s. OKD, MěÚ Havířov, Orlová, Petřvald, POLCARBO, RBP).

Návrh personálních změn

S ohledem na skutečnost, že končí tříleté funkční období, bude nezbytné na výročních plenárních schůzích zvolit a potvrdit, v souladu se Stanovami nové výbory Klubu a poboček. Ze stávajícího výboru ze zdravotních a osobních důvodů odstupují: Ing. Zdeněk Dombrovský, CSc., Ing. František Papřok, Vítězslav Hettenberger, Arnošt Felkl. Nové návrhy budou předneseny na výročních plenárních schůzích a po schválení zahrnuty do usnesení.

Stručné souhrnné zhodnocení činnosti KPHM v roce 2006

Přijaté a uložené úkoly pro rok 2006 byly převážně splněny. Výše uvedený přehled akcí realizovaných v roce 2006 nás opravňuje ke konstatování, že naše činnost byla bohatá a mohla uspokojit prakticky všechny naše členy, o čemž mj. svědčí i podstatně zvýšená účast na akcích Klubu. A za to třeba všem, kteří se na tom podíleli, aktivním členům Klubu, spolupracujícím organizacím a institucím a sponzorům upřímně poděkovat. Za pozitivní lze považovat, že k činnosti Klubu, pravidelným setkáním, přednáškám a k vydávanému Zpravodaji nebyly vzneseny žádné negativní připomínky, získali jsme řadu námětů, o jaké přednášky by byl zájem. Výbor by při zajišťování přednášek měl k těmto námětům přihlédnout. Negativní signalizací do budoucna jsou však poznatky získané z ankety. Z 250 rozeslaných dotazníků se nám vyplněných vrátilo pouze 32 (12,8%). Někteří členové při osobních pohovorech u besed, kterých se účastní okolo 100 členů, sice konstatovali, že anketní lístky neodevzdali proto, že k činnosti nemají žádné negativní připomínky. Nemyslíme si, že to svědčí o aktivním přístupu k činnosti Klubu. Nicméně zejména další zjištění, že pouze tři členové by měli zájem o práci ve výborech. Klubu (tři se dosud nerozhodli) je velmi negativní signál, což s ohledem na stárnutí naší členské základny musí vést nový výbor k hledání východiska z tohoto stavu. A je to velmi aktuální problém k řešení.

Závěr

Stávající výbor Klubu očekává, že stejně jako v minulém období, tak i v příštím období najde nový výbor dostatečnou podporu u svých aktivních členů, aby programované úkoly byly zabezpečeny.

Potřebná ekonomická stabilita Klubu byla a i do budoucna musí být zabezpečována především prostřednictvím kolektivních členů, Nadace LANDEK,

a. s. OKD a sponzory. Očekáváme, že i v letošním roce a v dalších letech najde Klub stejné pochopení pro svou činnost.
V závěru bych všem aktivním spolupracovníkům, jednotlivcům, kolektivním členům a sponzorům chtěl poděkovat za pomoc a práci pro Klub v uplynulém období a současně vyslovit přesvědčení, že tomu bude stejně i v r. 2007 a v celém následujícím funkčním období. Novým výborům přeji, aby se jim práce dařila. Ať nám všem slouží zdraví a neopouští hornické štěstí.

Zdeněk Dombrovský

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ KLUBU PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ V ROCE 2006

PŘÍJMY:	PLÁN:	SKUTEČNOST:
ZŮSTATEK Z ROKU 2005:		
OSTRAVA	47 463,16 Kč	47 463,16 Kč
PETŘVALD	3 282,50 Kč	3 282,50 Kč
KARVINÁ	483,00 Kč	483,00 Kč
KLADNO	6 634,00 Kč	6 335,00 Kč
CELKEM	57 862,66 Kč	57 563,66 Kč
ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY INDIVIDUÁLNÍ:		
OSTRAVA	18 000,00 Kč	17 750,00 Kč
PETŘVALD	3 500,00 Kč	3 700,00 Kč
KARVINÁ	1 500,00 Kč	1 400,00 Kč
KLADNO	9 000,00 Kč	10 000,00 Kč
CELKEM	32 000,00 Kč	32 850,00 Kč
KOLEKTIVNÍ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY:	80 000,00 Kč	
OKD		50 000,00 Kč
POL CARBO		20 000,00 Kč
VVUÚ		7 000,00 Kč
DPB PASKOV		5 000,00 Kč
REV. BRAT. POKLADNA		5 000,00 Kč
GSP		2 000,00 Kč
CELKEM	80 000,00 Kč	89 000,00 Kč
ÚROK OD ČS. SPOŘITELNY:	-------	115,06 Kč
DAŇ Z PŘÍJMU:	-------	13 106,00 Kč

JINÉ PŘÍJMY:		
ZA PUBLIKACE:	------	2 250,00 Kč
ZÁJEZD JESENÍKY	------	12 950,00 Kč
CELKEM	-------	15 200,00 Kč
PŘÍSPĚVKY NA GRANTY A PROJEKTY:		
NADACE LANDEK	130 000,00 Kč	276 900,00 Kč
MĚSTO HAVÍŘOV		15 000,00 Kč
MĚSTO PETŘVALD		5 000,00 Kč
MĚSTO ORLOVÁ		5 000,00 Kč
CELKEM	130 000,00 Kč	301 900,00 Kč
CELKEM PŘÍJMY:	**299 862,66 Kč**	**509 734,72 Kč**
VÝDAJE:	PLÁN	SKUTEČNOST
KLUBOVÉ BESEDY S PŘEDNÁŠKAMI:	30 000,00 Kč	
OSTRAVA		24 292,00 Kč
PETŘVALD		85,00 Kč
KARVINÁ		523,00 Kč
KLADNO		14 420,50 Kč
CELKEM	30 000,00 Kč	39 320,50 Kč
HORNICKÝ ZPRAVODAJ:	17 000,00 Kč	-----
OSOBNÍ NÁKLADY:	30 000,00 Kč	17 093,00 Kč
ORGANIZAČNÍ A DALŠÍ REŽIE	60 000,00 Kč	
OSTRAVA		17 890,00 Kč
PETŘVALD		64,00 Kč
KARVINÁ		------
KLADNO		------
CELKEM	60 000,00 Kč	17 954,00 Kč
REZERVA NA PROJEKTY A ČINNOST:	**32 862,66Kč**	
OSTRAVA - doplatek za kalendář 2006		36 000,00 Kč
- smlouva o dílo		1 275,00 Kč
PETŘVALD Den horníků + Barborka		2 613,00 Kč
KARVINÁ		------
KLADNO		------
CELKEM	32 862,66 Kč	39 888,00 Kč

DAŇ Z PŘÍJMU:	-------	14 486,00 Kč
POPLATKY ČS. SPOŘITELNĚ:	-------	2 221,50 Kč
ZÁJEZD JESENÍKY:	-------	31 501,00 Kč
REALIZACE PROJEKTŮ:	130 000,00 Kč	
PROJEKT 207 - HORNICKÝ ZPRAVODAJ		41 799,20 Kč
PROJEKT 208 - VIDEOZPRAVODAJ		39 940,50 Kč
PROJEKT 209 - KALENDÁŘ 2007		100 000,00 Kč
PROJEKT 211 - KATALOGIZACE FILMŮ		16 457,50 Kč
PROJEKT 212 - TĚŽNÍ VĚŽE		4 050,00 Kč
PROJEKT 213 - JIŽNÍ ČÁST REVÍRU		56 267,00 Kč
PROJEKT 218 - ZALTÉ HORY		60 990,00 Kč
CELKEM	130 000,00 Kč	319 504,80 Kč
CELKEM VÝDAJE	299 862,66 Kč	481 968,80 Kč
ZŮSTATEK NA ROK 2007:		27 765,92 Kč
Z TOHO NA ÚČTU U ČS. SPOŘITELNY:		18 731,62 Kč
V HOTOVOSTI V POKLADNĚ:		
OSTRAVA		1 539,30 Kč
PETŘVALD		4 220,50 Kč
KARVINÁ		1 360,00 Kč
KLADNO		1 914,50 Kč
CELKEM V HOTOVOSTI		9 034,30 Kč

CELKOVÁ REKAPITULACE PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ v roce 2006

PŘÍJMY:	509 734,72 Kč	VÝDAJE:	481 968,80 Kč
		ZÚSTATEK:	27 765,92 Kč
			509 734,72 Kč

NÁVRH ROZPOČTU KLUBU PŘÁTEL HORNICKÉHO MUZEA V OSTRAVĚ na rok 2007

PŘÍJMY:

Zůstatek z roku 2006:	Ostrava	20 270,92 Kč
	Petřvald	4 220,50 Kč
	Karviná	1 360,-- Kč
	Kladno	1 914,50 Kč
ZŮSTATEK CELKEM:		27 765,92 Kč

Členské příspěvky: Individuální	- Ostrava	18 000,-- Kč
	- Petřvald	3 000,-- Kč
	- Karviná	2 000,-- Kč
	- Havířov	6 000,-- Kč
Celkem individuální členské příspěvky:		29 000,-- Kč
Členské příspěvky: Kolektivní		65 000,-- Kč
Celkem kolektivní členské příspěvky:		65 000,-- Kč
Příspěvky a granty na projekty: Nadace LANDEK		200 000,-- Kč
CELKEM:		294 000,-- Kč
+ ZŮSTATEK Z ROKU 2006:		27 765,92 Kč
CELKEM PŘÍJMY:		321 765,92 Kč
VÝDAJE:		
Klubové besedy:		35 000,-- Kč
Hornický zpravodaj:		10 000,-- Kč
Osobní náklady:		20 000,-- Kč
Organizační a další režie:		25 000,-- Kč
Rezerva na projekty a činnost:		31 765,92 Kč
Realizace projektů z Nadace LANDEK:		200 000,-- Kč
CELKEM VÝDAJE:		321 765,92 Kč

Z HISTORIE DOLU HLUBINA

Důl založil průmyslník Salomon Mayer Rotschild v roce 1852. Při hornické činnosti na dolech Antonín, Karolina a Šalomoun se zjistilo, že uhelné sloje jsou vyvinuty směrem k Vítkovicím. Proto v roce 1851 byly provedeny dva vyhledávací vrty. Na základě výsledku byl založen nový důl pod názvem Důl Hlubina (Tiefbauschacht). V roce 1852 začalo současně hloubení dvou jam vedle sebe. Těžní jáma č. 1 byla do roku 1857 vyhloubena pod 4. patro do hloubky 244 metrů, větrní jáma pod úroveň 2. patra do hloubky 155 metrů. První těžba z otvírek byla vytěžena jámou v roce 1857, pravidelná těžba uhlí začala v roce 1867.

Mezi Dolem Hlubina a vysokými pecemi Vítkovických železáren byla vybudována koksovna. Tím vznikl ojedinělý komplex od těžby uhlí, přes úpravnu, výrobu koksu až k výrobě surového železa. Dnes je tento průmyslový komplex Národní kulturní památkou ČR a má být zapsán do Seznamu UNESCO.

Pro dělníky byla postavena v letech 1866 až 1873 v těsném sousedství dolu dělnická kolonie, kde bylo 47 domků se čtyřmi byty. Současně se v okolí dolu vystavěly úřednické domy pro důlní techniky a administrativní pracovníky.

První velká rekonstrukce a modernizace strojního zařízení proběhla v roce 1878, kdy byl instalován parní těžní stroj o výkonu 250 koní a klece měly dvě etáže. Další rekonstrukce proběhla v letech 1888 až 1896. Byl postaven nový parní těžní stroj o výkonu 500 koní. Větrní jáma byla vyhloubena na konečnou hloubku 218 metrů. Největší rekonstrukce začala ve 20. letech minulého století. V květnu 1921 byl proveden slavnostní výkop pro novou těžní jámu, která měla v průměru 6,1 metrů. V září 1924 bylo dosaženo hloubky 437 m na úrovni 7. patra a byl instalován unikátní parní těžní stroj o výkonu 3200 koní, výrobek Vítkovických železáren. Měl vrtání válců 1200 mm, zdvih 900 mm, průměr lana 56,5 mm. Klece měly čtyři etáže, každá po dva důlní vozy. Původní těžní jáma č. 1 byla přebudována na výdušnou a stará výdušná jáma byla zasypána. V letech 1931 až 1932 byla těžní jáma č. 2 prohloubena až na 586 metrů, tj. na úroveň 8. patra. V listopadu 1931 byl k Dolu Hlubina přiřazen Důl Šalomoun, kterému patřil i Důl Karolina.

Během okupace byl Důl Hlubina přejmenován na Tiefbauchacht. V letech 1942-1944 bylo dosaženo těžby více než 800 tisíc tun ročně. Pokračovala však další rekonstrukce dolu. Těžní jáma se prohloubila mezi 8. a 10. patrem až do hloubky 783 metrů. V roce 1943 byl instalován další nový elektrický bubnový těžní stroj s motorem 1500 kW a klece měly tři etáže.

Po druhé světové válce byl důl znárodněn a začleněn do národního podniku Ostravsko-karvinské kamenouhelné doly. Dne 17. 7. 1946 došlo k přejmenování dolu na Důl Bohumil Laušman. Po změně politických poměrů se důl vrátil v únoru 1949 k původnímu názvu Důl Hlubina. V rámci organizačních změn v OKR byl 1. 4. 1958 k Dolu Hlubina připojen sousední Důl Generál Jeremenko (dříve Jáma Louis).

V letech 1957-1961 došlo k prohloubení výdušné jámy č. 1 na konečnou hloubku 796,6 metrů a těžní jámy č. 2 na konečnou hloubku 1022,6 metrů. Této hloubce již nevyhovoval parní těžní stroj, který byl konstruován pro těžbu z maximální hloubky 780 m. Stávající kotelny nebyly schopny pro jeho provoz vyrobit dostatečné množství páry. Proto byl provoz parního těžního stroje v roce 1971 zrušen a nahrazen těžním strojem KOEPE 6008 s elektrickým motorem o výkonu 2500 kW. Těžní lano mělo průměr 69 mm.

V rámci nové organizace v OKR byl Důl Hlubina začleněn k 1. 1. 1987 do důlního podniku OKR Důl Ostrava.

Postupně se zhoršovaly důlně-geologické podmínky a dobývání postupovalo rychle až do hloubky kolem tisíce metrů. Rozhodnutím vlády byla těžba utlumena a pak zcela ukončena. Poslední vůz uhlí s datem 30. 6. 1992 je uložen v Hornickém muzeu. Těžní i výdušná jáma byly zasypány v letech 1995-1996, těžní stroj, kompresory a ostatní povrchová zařízení byla demontována. ze strojního zařízení zůstal elektrický těžní stroj a elektrický kompresor 1000 m3/hod. těžní věž vysoká 49,8 metrů je kulturní památkou ČR. Společně s vysokými pecemi a koksovnou Vítkovických železáren tvoří část dominanty města. Tento průmyslový komplex je prohlášen národní kulturní památkou ČR. Za dobu svého trvání vytěžil Důl Hlubina 47,16 mil. tun koksovatelného uhlí.

Na Dole Hlubina se vždy v předstihu zkoušely technické novinky a nová důlní mechanizace. Je proto nutno se zmínit o některých zajímavostech:

- 1874 konopná těžní lana byla nahrazena ocelovými
- 1901 byla nasazena první benzolová lokomotiva
- 1902 byl zkoušen a nasazen brázdicí stroj Jeffrey
- 1903 nasazen kolový šramací stroj Diamond
- 1904 nasazen další kolový šramací stroj Diamond
- 1905 nasazen kolový šramací stroj Jeffrey
- 1908 byla zkoušena a zavedena první sloupová vrtačka
- 1911 byla zkoušena první sloupová brázdička Pick-Quick
- 1914 zavedeny elektrické akumulátorové lampy
- 1919 zavedena první sbíjecí kladiva
- 1921 zkoušen a zaveden šramací stroj Eickhoff
- 1947 ve sloji Leopold zkoušena Matuškova metoda brázdění na hřeblovém dopravníku
- 1949 ve sloji makra zkoušena a zavedena Bartošova metoda
- 1951 ve sloji Leopold na 8. patře v provozu kombajnu Donbas s odtěžením na nátřasné žlaby
- 1952 ve sloji Eliška zkoušen provoz kombajnu Ostravan podle návrhu ing. Vladimíra Štěpánka a kolektivu
- 1953 ve sloji Natalia zkoušena Kuchejdova metoda dovrchní těžba brázdičkou Eickhoff s nádobovým odtěžením
- 1954 ve sloji Laura zavedena škrabáková metoda Kuchejda-Vojkovský
- 1955 ve slojích Makra a Laura zkoušen kombajn Hlubiňák podle návrhu hlavního mechanika dolu Jana Mikesky
- 1956 ve sloji makra zkoušena a zavedena těžba hydromechanizací podle zkušenosti z Dolu Czeladz
- 1957 ve sloji Laura zkoušen škrabák dle konstrukce Ostroj Opava
- 1958 podle zkušenosti z Dolu Hlubina zavedeno v OKR 8 škrabáků z toho na Dole Hlubina ve slojích Laura, Makra a Zdeněk
- 1959 ve sloji Osmana zkoušen uhelný pluh Löbbe
- 1960 ve sloji Makra zkoušen škrabák Š 240 E
- 1961 ve sloji Makra nasazen škrabák Š 240 E a lehké stojky DSM-4
- 1962 ve sloji Kinga nasazen kombajn Kirovec
- 1963 ve sloji Kinga zkoušena škrabáková nádoba, kterou vyrobil ZAM podle dokumentace z Belgie
- 1964 ve sloji Kinga nasazen kombajn KSV 33 E
- 1966 ve sloji Kinga zkoušen pluh PL-2B
- 1970 ve sloji Osmana zkoušen pluh Westfalia RH
- 1981 zkoušena nízká hydraulická stojka SH 50/200 podle návrhu ing. Josefa Valníčka a kolektivu
- 1981 ve sloji Pipin zkoušena škrabáková souprava VSR-4
- 1983 zkoušen boční dopravník pro ústí škrabákových porubů dle návrhu ing. Jaroslava Havlíka
- 1984 ve sloji Pipin nasazen kombajn USR

Další zajímavosti
- 1867 výbuch metanu ve sloji Juno 53 mrtvých
- 1953 pro rekreaci zaměstnanců zakoupeno středisko na Grúni
- 1955 u příležitosti Dne horníků otevřen nový závodní klub ROH
- 1958 do provozu uvedena degazační stanice a plyn dodáván do VŽKG
- 1960 výbuch metanu ve sloji Flora 54 mrtvých
- 1961 Důl Hlubina obdržel první interferometry pro měření metanu
- 1963 Důl Hlubina navštívil Hrdina SSSR kosmonaut Alexej Leonov
- 1970 Důl Generál Jeremenko přejmenován na Důl Maršál Jeremenko a tohoto přejmenování se zúčastnil maršál Jeremenko osobně
- 1971 zrušen parní těžní stroj a nahrazen elektrickým 2500 kW
- 1990 budova Závodního klubu ROH odprodána
- 1992 rekreační středisko na Grúni vráceno původnímu majiteli

Závodní (ředitelé)
- 1913-1940 Ing. Josef Boczianovski (27 let závodním)
- 1940-1945 Dr. ing. František Schmidt
- 1945-1950 Ing. Edvín Bartoš
- 1950-1951 Ing. Klement Pavlů
- 1951-1956 Josef Korba
- 1956-1959 Ing. Miroslav Ďatkevič
- 1959-1960 Ing. Vladimír Tofel
- 1960-1964 Ing. Bohumil havránek
- 1964-1970 Ing. Karel Schneider
- 1969-1970 Ing. Karel Endel, CSc. (zastupoval nemocného ing. Schneidra)
- 1970-1972 Ing. Rudolf Papala
- 1972-1984 Ing. Josef Valníček
- 1984-1987 Ing. Jaroslav Gola
- 1987-1992 Ing. Jaroslav Havlík

Pracovníci Dolu Hlubina, kteří přešli na vyšší funkce

Ing. Edvín Bartoš	- ředitel trustu Ostrava-jih, ředitel VVUÚ Radvanice
Ing. Jaromír Matušek	- generální ředitel OKD, ministr paliv a energetiky
Ing. Josef Valníček	- ředitel VVUÚ Radvanice, generální ředitel OKD
Ing. Václav Formánek	- generální ředitel OKD
Ing. Antonín Krumnikl, CSc.	- ministr paliv a energetiky
Ing. Karel Endel, CSc.	- jmenován profesorem na VŠB-TU
Ing. Jan Schenk, CSc.	- jmenován profesorem na VŠB-TU
Ing. Jiří Nováček, CSc.	- jmenován profesorem na VŠB-TU
Ing. Petr Šnapka, CSc.	- jmenován profesorem na VŠB-TU

Až do roku 1963 ředitelé Dolu Hlubina řídili i závod Hlubina. Od roku 1963 řídili tento závod postupně závodní Jan Svorník, ing. Rudolf Papala, ing. Jaroslav Brudník, ing. Jiří Adamovský, ing. Jiří Sušena, ing. Jaroslav Gola, ing. Jindřich Pilát a poslední léta do ukončení těžby ing. Jaroslav Havlík.

Sportovci, kteří působili na Dole Hlubina:

Mechanikem příprav byl hráč Baníku Ostrava a československý reprezentant kopané Tomáš Pospíchal. Dále zde pracovali fotbalisté Baníku Ostrava ing. Josef Sousedík, Bedřich Köhler, František Schmucker, Josef Tondra, Rostislav Sionko a Zdeněk Kosňovský. V roce 1961 pracoval na Dole Hlubina hokejový reprezentant ČSR Vladimír Zábrodský. Na Dole Šalomoun pracoval jako důlní lokomotivář hokejový brankář a československý reprezentant Josef Mikoláš.

Důl Hlubina ukončil těžbu v roce 1992 a za dobu od svého vzniku, tj. za 140 let, vytěžil 47,16 milionů tun kvalitního koksovatelného uhlí. Většinu těžby dodával přímo do koksovny Vítkovických železáren, která byla v těsné blízkosti závodu. Do historie Ostravy se Důl Hlubina zapsal nejen těžbou uhlí, ale také bohatou kulturní minulostí. Velice známá byla dechová hudba a pěvecký sbor. Později to byl taneční soubor a cimbálová muzika Technik, která účinkovala pod závodním klubem ROH. Velmi úspěšně si vedla pobočka ČSVTS. Závodní klub byl slavnostně otevřen v roce 1955 a dlouhou dobu byl největším kulturním zařízením v Ostravě. Velmi navštěvováno bylo také rekreační středisko v malebném prostředí na Grúni, které sloužilo k rekreaci zaměstnanců.

Dne 30. června letošního roku uplyne 15 let od doby, kdy byl na Dole Hlubina vytažen poslední vozík uhlí. Ten je nyní uložen v Hornickém muzeu OKD.

Důl Hlubina se nesmazatelně zapsal do historie Ostravska a pokud bude jako národní kulturní památka zapsán do Seznamu UNESCO, ještě o něm v budoucnu uslyšíme.

Vítězslav Hettenberger

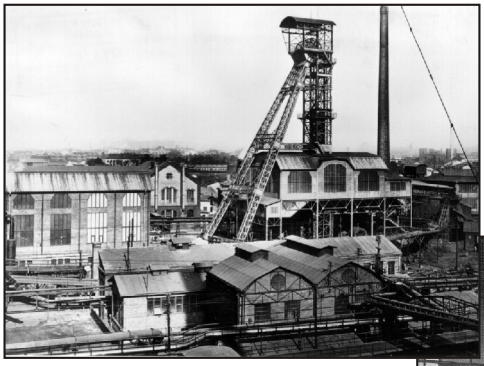

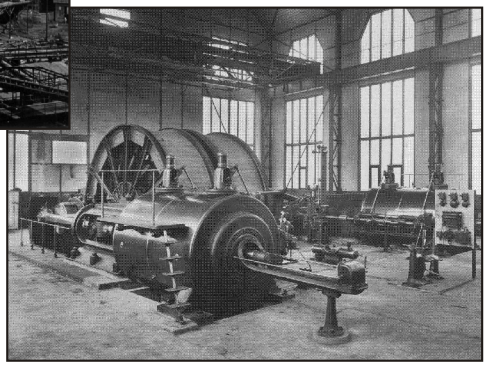

Strojírna Vítkovického horního a hutního těžařstva

VÝBOR KPHM SRDEČNĚ BLAHOPŘEJE ČLENŮM, KTEŘÍ VE II.. ČTVRTLETÍ SLAVÍ VÝZNAMNÉ VÝROČÍ

Bc. Ivana Michálková	45 let
Ing. Jan Vincenec	60 let
Ing. Jiří Kaminský	60 let
Juraj Gombita	60 let
Miluška Bláhová	60 let
Gustav Psener	60 let
Doc.PaedDr. Jiřina Dombrovská CSc.	65 let
Ing. Bedřich Uhlář	65 let
Věra Czyžová	65 let
Ing. Reiner Sedlaczek	65 let
Ing. Milan Murys	65 let
Ing. Eduard Kajura	70 let
Ing. Milan Šlachta	70 let
Jindřich Pavlorek	70 let
PhDr. Antonín Kružík	70 let
Ing. Marcel Klement	70 let
Richard Junker	70 let
Ing. Josef Vilím	75 let
Květoslav Přibylák	75 let
Ing. Antonín Macura	75 let
Jan Krejčí	75 let
Ing. Jaroslav Bur	75 let
Ing. Jan Zapletal	85 let
Ing. Miroslav Ďatkovič	85 let

V hlubokém zármutku oznamujeme, že dne 19. ledna 2007 nás náhle opustil ve věku 74 let

Ing. František Krejska

Pocházel z Osového u Velkého Meziříčí, ale v roce 1948 jako účastník lánské akce našel cestu do našeho kraje. Vyučil se horníkem, později absolvoval Vyšší průmyslovou školu hornickou a již jako zkušený revírník na Dole Dukla byl vybrán jako stipendista na HGF VŠB v Ostravě. Tu ukončil v roce 1965 s červeným diplomem. Na Dole Dukla postupně pracoval jako revírník, vedoucí větrání, vedoucí pole rubání a posléze jako ekonomický náměstek z této funkce odešel do důchodu. Všichni si vážili jeho přístupu k podřízeným i spolupracovníkům. Osud tomu chtěl, že téměř současně ukončila svůj život jeho šachta. Vzpomínejte na něj v dobrém.

Jaroslav Čihař

POČÁTKY HLEDÁNÍ UHLÍ V PODBESKYDÍ

V závěru minulého roku byla vydána naším klubem pozoruhodná publikace o Jižní (Podbeskydské) části Ostravsko-karvinského revíru, která se zabývá z různých pohledů popisem a výsledky činnosti zdejších dolů od založení po současnou dobu. K tomu dodáváme, že cesta od počátku hledání uhlí až po založení dolů trvala značně dlouhou dobu. Loni v našem zpravodaji jsme si připomněli čtyřicáté výročí začátku těžby uhlí. letos naši pozornost zaměříme do vzdálenější minulosti, začínající rokem 1767, počátkem prospekce na kamenné uhlí, jehož 240. výročí na letošní rok připadá.

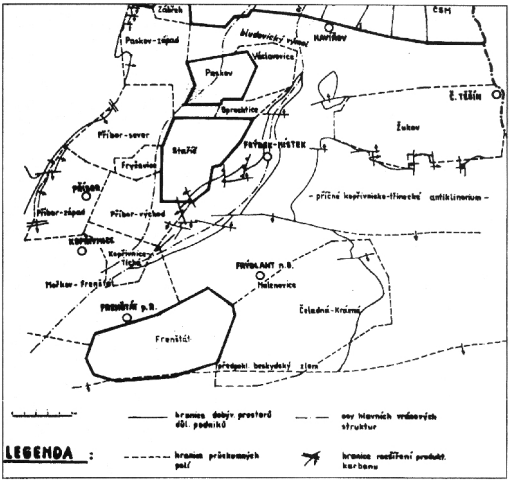

Mapka průzkumných polí a dobývacích prostorů v Podbeskydí

Vyhledávání uhlí v Podbeskydí začalo v šedesátých letech 18. století. Bylo to přibližně ve stejnou dobu jako začalo organizované hledání uhlí na Ostravsku u Polské Ostravy (dnes Slezská Ostrava). Tehdy hledání drahých a barevných kovů, železa a také uhlí v rakouském Slezsku organizoval a financoval rakouský stát prostřednictvím Královského úřadu v Opavě. V r. 1767 probíhalo hledání uhlí na frýdeckém panství, např. u Lubna a na několika dalších místech. Kutací díla posuzoval c. k. hormistr Johann Jakub Lutz, reprezentant státu pro hornictví, nám známý vyhledáváním a dokumentování nálezu uhlí na Polské Ostravě a později i na Karvinsku. Od začátku 80. let 18. století se kutalo na uhlí v různých místech na Frýdecku a Novojičínsku i jinde. Pátrání po uhlí pokračovalo v 19. století v režii místních panství a později i občanských kutéřů. Známá je např. kutací štola v Rychalticích, která byla ražena v r. 1817 na frýdeckém panství.

Kutací práce byly prováděny na povrchu, případně do nevelké hloubky. Zbytky uhlí byly sice v některých místech nalezeny.[2] Byly to však jen místní výskyty různě velkých ker z uhlonosného karbonu, nacházející se v karpatských příkrovech, do nichž

se dostaly zavlečením při horotvorném nasouvání Beskyd. Provedené kutací práce tohoto druhu skončily z hlediska možnosti těžby neúspěchem.
Zlom v úspěšnosti hledání uhlí nastal až na přelomu 19. a 20. století, kdy podle vývoje geologického poznání se předpokládalo ponoření slojí do značné hloubky. Proto kutací práce byly prováděny hlubokými vrty. Těmi bylo objeveno v letech 1903 až 1910 paskovské ložisko v hloubce 330 m až 400 m a v letech 1910 až 1916 Staříčské ložisko v hloubce 420 až 560 m. Nálezné vrty financovala Mostecká uhelná akciová společnost ve Vídni. Frenštátské ložisko bylo objeveno státním vrtem v letech 1909 až 1912 v hloubce 840 m.[1]

Po nálezu ložisek k těžbě však nedošlo, a to jednak pro mimořádnou finanční náročnost důlních investic a nejistotu ve vývoji hospodářské situace.

V průběhu 2. světové války v rámci německé okupační přípravy plánů na rekonstrukci dolů v OKR došlo k doplnění průzkumu o několik dalších vrtů. Po válce byl v režii národního podniku OKD podrobný vrtný průzkum dokončen v 50. letech jak v Paskovském, tak i Staříčském ložisku. Na Frenštátském ložisku byl koncem 50. let pomocí vrtů zahájen vyhledávací průzkum a v průběhu 60. let a počátkem 70. let proveden podrobný průzkum.

Na vybudovaných dolech Československým státem začala těžba uhlí v 60. letech minulého století.

1. FOLPRECHT, J.: Soupis jam a vrtů v OKR, In: Kamenouhelné doly OKR, svazek I, příl. č. 22. Praha, Prométheus 1929.
2. JUŘÁK, P.: Poznámky ke kutání železné rudy a jiných nerostů na Frýdecku a Místecku. In Hornické památky na Ostravsku, Hornické muzeum OKD, Ostrava 2003, str. 36.37.

Jaroslav Klát

HISTORICKÝ DOKUMENT Z ROKU 1896

V září 2006 se konalo pod patronací Klubu přátel Hornického muzea již čtvrté setkání technicko-hospodářských pracovníků dolů Hlubina, Jeremenko a Šalomoun. V pozvánce bylo uvedeno, aby se každý účastník doma podíval, zda nemá staré fotografie, písemnosti nebo jiné předměty, které by mohl věnovat nebo zapůjčit Hornickému muzeu. A výzva měla úspěch. Bývalý technik Dolu Hlubina Zdeněk Kostelecký kromě fotografií Dolu Šalomoun, přinesl tři historické písemné materiály, které byly vydány v letech 1896 a 1900. Vzhledem k tomu, že jsou obsahem velmi výjimečné, postupně je otiskneme. V tomto Hornickém zpravodaji otiskujeme v původním znění **„Poučení, jak se zachovati mají dozorci a dělníci po výbuchu, o cestách záchranných, pokusech zachraňovacích atd., platící pro všechny doly Ostravsko-karvinského okresu“.**

Udá-li se výbuch třaskavých plynů neb uhelného prachu, ohlašuje se dle velikosti a rozsahu do větší neb menší vzdálenosti bouchnutím a silným nárazem vzduchu, mnohdy i hučením na to následujícím. Náhlý náraz vzduchu stává se citelným píchnutím v uších.

Veliké rozsáhlé výbuchy, jmenovitě takové, při nichž uhelný prach spoluúčinkuje, ženou plameny neb aspoň písek a později kouř prostory důlními a navíc až k jamám výdušným a úvodním; často nastane úplný obrat větru, takže po kratší dobu kouř z úvodních jam vychází.

V předkách, v nichž dělníci příznaky výbuchu povstalého pozorují, přináleží nejprve starším v předku, aby lidi své čety shromáždili a s nimi jsou-li v nejistotě ohledně místa výbuchu nejkratší cestou k úvodní jámě se utekli. Mají-li volbu mezi více cestami, mají dát přednost té, která vede proti čerstvým větrům anebo těžními třídami z běžného větrního proudu vyloučenými.

Procházejí-li záduchy neb požárové plyny naproti, což se pozná čichem a podle mdlého hoření lamp, musejí hledět, aby se dostali nejkratší cestou do jiného větrního proudu; nedá-li se to rychle provést, musejí se obrátiti a před větry tak daleko spěchati, až se jiného větrního proudu dostati mohou, což nejčastěji poblíž větrní jámy, kde se všechny částečné větrní proudy spojují, státi může.

Je-li místo výbuchu známo, jest třeba vyhnouti se cestám, jimiž větry z místa neštěstí táhnou.

Dozorci v jámě se nacházející musí se především o zachránění mužstva postarati. Nejbližší jejich starostí jest, aby správu závodu zpravili o tom, co se stalo.
Až do příchodu úředníka dává rozkazy po řadě nejstarší dozorce.

On přesvědčí se především o velikosti a rozsahu události a pečuje, není-li výbuch a místně omezen, především o to, aby se veškeré mužstvo důlní o tom zpravilo a pečuje dále o to, aby utíkajícím se dělníkům dozorců neb starších s místností obeznámených a obezřetných dělníků za vůdce dostalo.

Dělníci musí jakmile o takové události se dozvěděli, bez průtahu a aniž by na zanechané a jiné předměty ohledu brali, na cestu k zachránění se vydati.

Správa závodu zatím nabude znalosti o místě a přibližné velikosti a rozsahu výbuchu a zařídí dle toho buď neprodlený výstup mužstva, jež k jámě se uteklo, pak-li se to již dříve nestalo aneb kdyby snad událost byla nepatrná, vysvětlí mužstvu, jak se věc má a pošle lidi zpět do jejich předků.

Zařídí-li se výstup mužstva, jež k jámě se bylo uteklo, musí se tento státi v úplném pořádku a klidu, a lidi na povrch vystoupivší mají své lampy v pořádku do lampárny odevzdati a musí také svá jména a čísla předků v zápisně udáti, aby se počet případně pohřešovaných rychle stanoviti mohl.

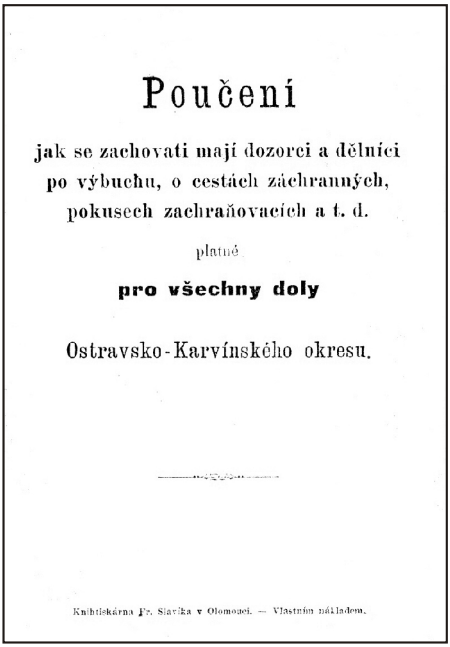

Poučení

jak se zachovati mají dozorci a dělníci po výbuchu, o cestách záchranných, pokusech zachraňovacích a t. d.

platné

pro všechny doly

Ostravsko-Karvínského okresu.

Knihtiskárna Fr. Slavíka v Olomouci. — Vlastním nákladem.

Jest velmi radno postaviti při ústí jámy zřízence, který má jména vylezšího mužstva zaznamenati.

Práce zachraňovací a zmáhací řídí správa závodu za pomocí sobě přikázaných úředníků a dozorců a od ní k tomu stanovených dělníků. Jakmile správa závodu o takové události se uvědomí, přesvědčí se především, zda-li větrníky a poklopy větrních jam nejsou poškozeny a zařídí, pak-li by tomu tak nebylo, ihned vše potřebné, aby se větrávání jámy zase docílilo. Na to hledí si z ohlášení a zpráv , jež obdržela přehled o místě a výbuchu učiniti, zahájí práce zachraňovací.

Způsob, jakým se provádí práce zachraňovací, záleží docela na místních poměrech a nedají se v tom ohledu podrobné předpisy stanoviti.

Vůbec však bude muset řídící záchranných prací rozvážiti, stává-li příznaků, dle nichž by se na vypuknutí důlního požáru následkem explose souditi dalo, a může se to poznati, aspoň když nehoda ve dne se stane, z toho, že z komína větrníku stále tmavější kouř vystupuje. Nepovstal-li požár důlní, dají se práce zachraňovací a zmahací při dostatečné opatrnosti bez nebezpečí provést, když se sleduje větrní proud, který do pole výbuchového táhne, od jeho počátku a posloupně spravují se zařízení větrní, která snad výbuchem zničena byla, a tak se s čerstvým větrním proudem na místo, kde neštěstí se událo, a až do předku vnikne.

Jedná-li se přitom o to, aby se pokročilo jen na malé vzdálenosti v místech, kde se neštěstím postižení nacházejí, jichž rychlé zachránění nutné jest, může se to státi pomocí lidí zvláště silných a rozvážných, kteří s houbami neb šátky do octa namočenými a před ústy drženými, utvoříce řetěz z lidí do dotyčného předku vniknou a nešťastné vynesou. Zhasne-li ale větérka při tomto konání, aneb ztratí-li některý ze zachraňujících lidí vědomí, tedy se musí tento způsob postupu zanechati a jest třeba pečovati o rychlé provětrání předku.

Povstal-li ale požár důlní, může se pokus učiniti, aby se vniklo s vyzvanými dobrovolníky v čerstvém větrním proudu rychle až do předku, aby se poranění soudruzi zachránili; stává-li však následkem rozpoznané polohy požáriště blíže stařin plyny naplněných a t. d., obavy, že by nové výbuchy následkem důlního požáru povstati mohly, aneb když již nastaly, a jmenovitě nabylo-li se podle síly a rozsahu prvního výbuchu přesvědčení, že živých v okruhu výbuchu zůstati nemohlo, mají se práce ochranné zastaviti, aby se ochranné mužstvo samo do nebezpečí nevydávalo, a mají se učiniti neprodleně vhodná opatření k uhasení důlního požáru.

Ku pracím ohraňovacím mají se přibrati jenom zvlášť silní, zkušení a obezřetní lidé. Docela zvláštní ohled musí se bráti k světlu pro mužstvo záchranné a radí se za tím účelem:

1. Aby na každé jámě bylo vždy několik k nošení způsobilých elektrických akumulátorových lamp k bezprostřednímu upotřebení způsobilých.
2. Aby cesta, kterou se zachraňovací mužstvo od jámy až na místo požáru ubírá, byla větévkami ve vzdálenosti 15-20 metrů rozvěšenými osvětlena, by se zpáteční ústup zachraňujícímu mužstvu zabezpečil.

Na každé jámě musí býti pohotově houba, ocet, šátky a dehtované plátno k rychlému utvoření větrních přehrad a jest nejvýš radno, aby se větší počet lidí obou směn v zacházení s pohotovými dýchacími přístroji (pytle Galibertovy, Millerovy aneb Bremenovy), masky kouřové s vývěvami atd., tak jako v poskytování první pomoci v pádu neštěstí vycvičil tak, aby kdykoliv vyškoleným mužstvem vládlo. Při tom

se jmenovitě podotýká, že opatření, co možno nejrychleji na poraněných místech proti účinku vzduchu chrániti se mají, za kterýmž účelem větší množství oleje a obvazového plátna vždy na jámě v zásobě býti musí. Lidé, kteří v záduchách neb v požárových, neb jiných jedovatých aneb k dýchání nezpůsobilých plynech k pohromě přišli a v bezvědomém stavu se vytáhli, mají se, pokud by lékař nepřišel, studenou vodou na hlavě a prsou umývati a silně tříti, a musí se, když by toto bez výsledku ostalo, pokus o docílení umělého dýchání učiniti, což se nejlépe silným zdviháním a spouštěním ramen a tím způsobeným roztahování a stlačováním hrudníku stane.

Ředitelství vítkovických uhelen v Mor. Ostravě:
V. Jičínský mp.
c. k. horní rada a ředitel závodů

Horní inspektorát c.k. priv. Severní dráhy císaře Ferdinanda:
Jan Mayer mp.
Vlad. Vondráček a spol.:
Vlad. Vondráček mp.
Exc. Hraběcí Wilczkovské horní ředitelství v Pol. Ostravě:
Mauerhofer mp.
Knížecí Salmovský horní úřad v Pol. Ostravě:
Poppe mp.
Ředitel dolů
Horní ředitelství Zwierzinovského návladnictví uhelen:
J. Konvalinka mp.
ředitel dolů

Ředitelství uhelen „Heinrichs.Glück-Zeche“:
Eugen rytíř z Wurzianů mp.
c.k. horní rada a ředitel dolů
Kamenouhelný závod Orlová-Lazy:
Fillunger mp.
ředitel dolů
Hraběcí Larisách-Mönnichovo horní ředitelství:
J. Spoth mp.
ředitel dolů
Arcivévody Bedřicha kamerální ředitelství:
Walcher mp.
Kamanouhelné závody rakousko-alpinské montánní společnosti v Orlové:
Karel Prausa mp.

Na základě § 43. nařízení horního hejtmanství ze dne 27. října 1895 čís. 2350 potvrzeno horním úřadem.

C.k. revírní horní úřad
Mor. Ostrava, 4. února 1896
C.k. revírní úředník
Dr. Edm. Riel mp.

Podle historického materiálu z roku 1896 zpracoval Vítězslav Hettenberger

ZPĚVNÍK PÍSNÍ HORNICKÝCH

Ostravěnko má

text: J. Vala
Svižně

hudba: J. Vala

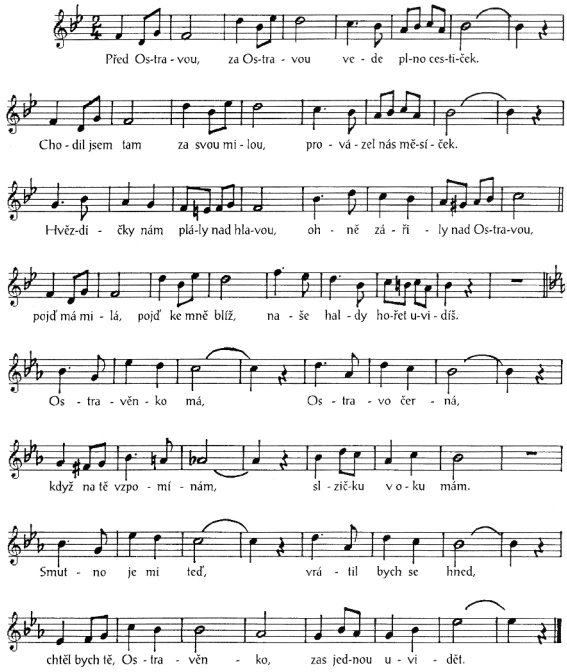

Ostravěnko má

2.
Přes celý svět já šel bych hned
Zhlédnout zas ten milý kout,
Na rudou zář, tvou černou tvář
Nemohu zapomenout.
Ve dne v noci na tě vzpomínám,
Až se vrátím, zas ti srdce dám,
Ostravo má za horama,
Ty jsi moje láska jediná.

MÁ SETKÁNÍ S PROFESOREM ALOISEM ŘÍMANEM

V roce 1947 po ukončení Horní školy v Ostravě jsem byl přidělen na Důl Hlubina v Karviné. Fáral jsem v úseku, kde jsme měli dva poruby a dva přípravné předky. Až na jednoho „staršího kozáka“ jsme ostatní byli čerstvými absolventy Horní školy, byť různého věku. Fáral jsem porub ve sloji č. 24 střed. 1., kde byla mocnost 180-240 cm. Uhlí se dobývalo ručně sbíječkou, budovalo se dřevěnými stojkami a doprava v porubu byla prováděna natřasnými žlaby. Porub byl dobýván na zával s pravidelným denním pleněním. Šířka pokosu byla 2 m. Zvláštností porubu bylo plenění výztuže. Nad bezprostředním nadložím, tvořeným asi 3 m mocnou vrstvou písčitého jílovce, který po vyplenění celkem dobře zavaloval, se nacházela vrstva pískovce o mocnosti až 10 m. Tato vrstva nám svou pevností působila určité problémy. K jejímu zavalování nedocházelo pravidelně po každém vyplenění výztuže v porubu. Často se stávalo, že i mimo plenicí směnu, vlivem prolomení této vrstvy nadloží docházelo v porubu ke zvýšeným tlakům, lámání stojek v porubu a časté bylo nebezpečí závalu. Protože ke zvýšeným tlakům nedocházelo náhle, zpravidla jsme byli schopni zabránit závalu. Také v mé směně se podařilo zabránit závalu porubu, když jsem včas vydal příkaz zastavit těžbu a zesilovat výztuž, zvláště okolo žlabového motoru. Bylo k tomu potřeba odvahy, protože řada havířů odmítla pracovat v porubu, když hrozil zával. Zabránit závalu se podařilo i proto, že jsem již delší dobu věnoval zvýšenou pozornost tlakům na výztuž na výdušné chodbě. Zpravidla bylo potlačeno asi 10 stropnic před porubem za normálního provozu. V době zvýšených tlaků se počet potlačených stropnic zvětšoval. Podle počtu potlačených stropnic se dalo usuzovat na velikost tlaků, které budou působit na výztuž. Pro tuto situaci jsem měl připravenou větší zásobu dřevěných stojek.

Při jedné normální směně po této události, když jsem dohlížel na nakládání dřeva do žlabů, se objevily na výdušné chodbě reflektory. Bylo to znamení, že do porubu přichází návštěva z vedení závodu. Podal jsem hlášení o stavu v porubu a probíhajících pracích ing. Bejčkovi. Ten mi oznámil, že s ním přichází inspektor z ředitelství dolů v Karviné dr. ing. Říman. Kladli mi otázky a přišla řeč i na mimořádnou událost z minulého týdne, kdy se nám podařilo zachránit porub před závalem, ale způsobit výpadek v těžbě. V této debatě se mne dr. ing. Říman zastal, že bylo správné zabránit závalu porubu. Jeho spokojenost ještě vzrostla, když jsem mu pověděl o mých pozorováních tlaků na stropnicích na výdušné chodbě. Při fárání v porubu nebyly zjištěny žádné hrubé závady, takže jsem první fárání vyšších nadřízených protrpěl bez úhony.

Druhé setkání se uskutečnilo při studiu na HGF. Ve třetím ročníku nám přednášel prof. dr. ing. A. Říman předmět „Hlubinné dobývání uhlí“. Čtyřhodinové přednášky v zimním i letním semestru byly velmi zajímavé. Profesor nás zasvěcoval do tajů hornického řemesla i umění hodně zasvěceně. K dobru nám vždy dával příběhy z praxe, kterou měl velmi bohatou. Snažil jsem se zapamatovat co nejvíce. Byly to zajímavé postřehy, které jsem pak využil v praxi. Jedno jeho poučení bylo, že inženýr na šachtu má chodit oholený a upravený. Tvrdil, že jak inženýr dbá sám o sebe, tak dbá o svěřený revír. Podle vnějšího vzhledu se dá usuzovati na pořádek a bezpečnost v dole. Brali jsme tato poučení na lehkou váhu. U první zkoušky jsme se však

přesvědčili, že pan profesor své poučování myslí smrtelně vážně. Když jsem přišel odpoledne na zkoušku, kamarádi mi oznamovali, že pan profesor dopoledne poslal několik studentů domů jenom proto, že neměli kravatu a nebyli oholeni. Protože jsem přijel z domova bez kravaty, okamžitě mi půjčil jeden kolega svou.

Oholený jsem byl, takže bez obav jsem vstoupil do kanceláře pana profesora. Pozdravil jsem a téměř vojensky jsem stál v pozoru. Teprve na pokyn jsem se posadil a pan profesor mne nejdříve vyzpovídal, jak dlouho již pracuji na šachtě, na kterých dolech mám praxi a v jaké funkci. Když zjistil, že mám praxi na Dole Žofie, položil mi otázku „Způsob otvírky ložiska ve strmém uložení slojí“. Odpovídal jsem nebojácně se znalostí problematiky. Položil mi pak ještě další otázky, ale ty si už dneska nepamatuji. Výsledek zkoušky byl za „výborně“. Měl jsem velkou radost, protože jak mi bylo sděleno, byla to první „výborná“, kterou pan profesor napsal.

Zásadu, jak dbáš na sebe, tak dbáš na svěřený revír, jsem pak dodržoval ve svém dalším praktickém životě.

Třetí setkání se uskutečnilo až po deseti letech po opuštění školy. Přihlásil jsem se ke studiu externí aspirantury na obor „hlubinné dobývání ložisek“. Mým školitelem byl určen prof. dr. ing. A. Říman. Z jedné strany jsem byl rád, že mohu být jeho žákem, z druhé strany byla obava, zda budu splňovat jeho náročná kritéria. První schůzka školitele s aspirantem proběhla podle všech regulí. Projednali jsme mnou předložený plán studia, rámcové téma aspirantského minima i konečné směrování disertační práce. Můj školitel se projevil jako velmi prozíravý pedagog a báňský inženýr. Souhlasil jsem s jeho připomínkami a po stanovení termínu následné schůzky jsem se s ulehčením rozloučil. Po pravdě řečeno schůzka dopadla nad mé očekávání dobře. Můj školitel se ukázal jako férový chlap, nedával najevo svou nadřazenost ani odbornou, ani věkovou. Při jedné z následných konzultací však „přehodil“ výhybku a začal se mne vyptávat na pracovníky Dolu František. Byl jsem totiž vedoucím pracovníkem stejného dolu, na kterém pracoval i on v začátku své profesní kariéry. Trochu mne to rozhodilo, protože řadu jmen jsem vůbec neznal, o některých jsem něco málo věděl, ale většina pracovníků, jak jsem později zjistil, byla po smrti.

Roztrpčen a zahanben, že mne pan profesor nachytal na neznalosti, jsem ihned příští den pozval „pamětníky“, abych se od nich dověděl něco o bývalých nebo i současných pracovnících. Pečlivě jsem si vedl zápisky, když jsem získal nějakou informaci. Má hlava i povaha odmítaly tento druh intelektuální činnosti. Výsledky mé „historické“ činnosti byly nevalné. Při konzultacích s profesorem o rodinných a pracovních vztazích na Dole František a v Horní Suché jsem vyloženě propadal. Začal jsem používat starý studentský trik. Předem jsem si připravil technické a organizační problémy šachty nebo ještě lépe nějakou novinku ze zahraničí, takže na „pletky“ nezbyl pak čas. Někdy se to podařilo, jindy ne. Dodnes si však pamatuji jeho filozofii o práci inženýra na šachtě: „Na šachtě pracujeme nejen s přírodou, se stroji, ale především s lidmi. Jejich kvalifikace, dobrá nálada nebo starosti, nadšení nebo zklamání rozhodují o výsledcích našich inženýrských záměrů. Musíme jim vytvářet takové podmínky, abychom i my mohli být spokojeni.“

I toto poučení jsem se v praxi snažil uplatňovat a musím říct, že se mi vyplatilo.

Jindřich Bilan

DŮL KAROLINA - 165 LET

V letošním roce uplynulo 165 let od založení prvního dolu na území Moravské Ostravy Dolu Karolina. Zvyšující se spotřeba černého uhlí a koksu při rozšiřování Rudolfovy hutě způsobila, že Moravsko-ostravská uhelná společnost začala v roce 1842 hloubit poblíž dnešního hotelu Palace novu těžní jámu. Pro nedostatek finančního kapitálu, který měla, vstoupil do tohoto podnikání průmyslník a bankéř Salomon Mayer Rothschild a v roce 1843 důl odkoupil. Pojmenoval ho po své manželce Charolain na Důl Karolina.

Již při hloubení nastaly vlivem nepříznivých geologických podmínek potíže a v roce 1854 došlo v jámě k výbuchu. Hloubení však pokračovalo a v roce 1865 dosahovala jáma úroveň 3. patra v hloubce 148 metrů. V roce 1871 již měla hloubku 189 metrů a postupně dosáhla úrovně 7. patra s konečnou hloubkou 550 metrů. Větrání zajišťovala Jáma Antonín, která byla založena v roce 1846 a dosáhla hloubky 193 metrů. Byla však umístěna nedaleko centra města, přesně před dnešním Divadlem Antonína Dvořáka na Smetanově náměstí. Na nátlak obecního zastupitelstva byla Jáma Antonín v roce 1879 zasypána a větrání dolů Šalomoun a Karolina převedeno na novu výdušnou jámu umístěnou na pozemku vedle dnešního Domu umění. Měla konečnou hloubku 285 metrů a sloužila Dolu Šalomoun až do roku 1969, kdy byla zasypána.

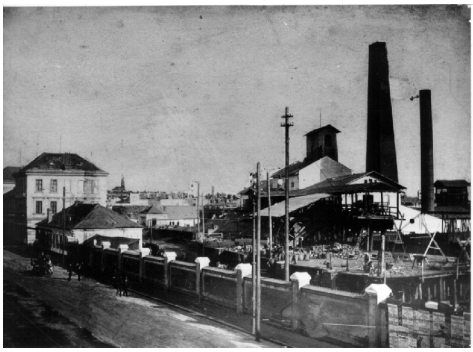

Jáma Karolina produkovala kvalitní koksovatelné uhlí, a proto Mayer Salomon Rotschild rozhodl, i přes protesty města, postavit nedaleko dolu první koksovnu na ostravském území. Protesty ostravských radních nepomohly, a tak v roce 1858 byly uvedeny do provozu čtyři koksovací baterie, ke kterým přibyly za dva roky ještě tři další. Provoz této koksovny na dlouhá léta zhoršoval životní podmínky v centru Ostravy a okolí.

Důl karolina měl od roku 1859 parní těžní stroj o výkonu 40 k a těžil ročně asi 60 tisíc tun koksovatelného uhlí. Dobývací prostory Dolu Karolina byly velmi omezovány hlavně ochranným pilířem pro centrum města. Proto v roce 1895, po provedeném organizačním opatření, byl Důl Karolina začleněn pod správu Dolu Šalomoun. Těžní jáma Dolu Karolina, která měla konečnou hloubku 550 metrů byla zasypána v roce 1933 a veškerou činnost tohoto dolu převzal Důl Šalomoun. Tak byla ukončena činnost prvního dolu na území Moravské Ostravy. Název území však zůstal nadále a na místě bývalého dolu, úpravny elektrárny a koksovny vznikne v budoucnosti nové centrum města.

Vítězslav Hettenberger

OSTRAVSKÝ SLOVNÍK

lopatove tango - dřina s lopatou na šachtě, kdy se nedalo pracovat jinak, než vytěženou forotu ručně naložit do vozíků nebo na pás
lora-důlní vozík
ložit se -vsadit se
lucerka-vojtěška
ludra- děvka
ludračit- děvkařit
luchat- pršet, lít. Ale též „Luchlo mě tam aji z rukami“ bylo tam tolik vody, že když jsem stoupnul na dno, dosahovala nad vzpažené ruce.
lunty- šaty
lunzoch- souchotiny
lupanka- tenké prkno, odloupnuté z kulatiny
Lupeň -
lura-černá káva bez mléka, obecně nechutný nápoj
lutna-roura vzduchového potrubí na šachtě
Lyčka -
lyk-hlt, pravděpodobně z polykat zkráceno na „lykat“ lyk
lyžka-lžíce

M
macat-hmatat, ohmatávat. „Nemacej, bo nekupiš nesahej, stejně nekoupíš.
macat kury-ohledávat slepice, zda mají vajíčka
mačka-omáčka
magacyn-skladiště
Magnusek -
majiček-pampeliška
makšajder-důlní měřič
mamatat-neobratný havíř
Mandok -
mantel-kabát
maras-bahno, kal, ale též nepořádek v obecném smyslu. „Na obci je maras“ na magistrátu je chaos, bordel.
markotny-být nesvůj, zdrchaný
markovňa-místnost, kde se vydávají horníkům známky
marovňa-márnice
maryna-děvka, prostitutka
masař-řezník
masuvka-zavařovačka na maso
mašinky-zápalky, sirky
maštal-stáj
meškat-bydlet
metla-smeták, koště. Též se používá „to je metla“ o promiskuitních ženách.
Mexyko-část Muglinova
měšťanka-6.-9. třída základní školy

mět fraj-mít volno
migat-upalovat „Migej dodom!“ upaluj domů!
miglanc-podšívka, čtverák
Místek-část dvojměstí Frýdek-Místek. Slovo má původ v němčině („mist“ A „eck“), tedy kout, kam se dává smetí nebo hnůj.
mišat-míchat
mišat se-plést se do něčeho
mišek-váček na tabák
miškoř -zvěroklestič
mišung-směs
mitel-proplástek, pás hlušiny v uhlí
mitloch-zesilující střední podpěra
mjaga-patlanina, na valašskomeziříčsku „Mňága“
mjarka -primitivní měřidlo, viz „špermaz“
MKM-Miskova komplexní metoda pracovní postup, který v roce 1950 Zavedl předák Miska. Metoda spočívala v tom, že každá úderka Dokončila celý pracovní cyklus a tím došlo během 24 hodin K trojnásobku těžby. Miska byl prvním z hrdinů socialistické práce.Tímto titulem se komunistický režim snažil odvděčit průkopníkům a rekordmanům práce.
mlet-mlít, „mlela na pysku, hubě“ jela jí vyřídilka mlet na hubě,
pysku-držkovat
mličok-mladý, málo zkušený horník, též „ušok“
montgomerak-baloňák, podle generála Montgomeryho, jednoho z hlavních velitelů invaze spojenců do Normandie v roce 1944, který bez svého pláště nedal ani ránu.
morgoš-Rom
morovy-veliký, obrovský
Motloch -
motovidlo-nemotora, slovo snad vzniklo spojením výrazů „motal se, bo ho měl jak vidle“ vrávoral, protože byl silně opilý.
mrvit-kazit
mudrak-chytrák
muf-rukávník
mur-zeď
Muroň -
murovat-zdít
muterka-matice
mycka-čepice, z něm. „mütze“

N

nabalbaba-proutník, děvkař
nabijak-hůl, kterou se láduje střelivo a ucpávka do díry
nabity-ožralý
nadul-dolů
na knižku-na dluh
nale-ale
na oklep-obutý na boso

napočnut-načít
na pole-ven
naprotivo-proti, naproti
napřejmo-napříč
naražeč-narážeč na šachtě, naráží vozíky do těžní klece
narvany-opilý
narvane-plno (např. vyprodaný stadion, představení)
nejprem-nejprve
nech-ať
nělza-nelze
neobadany-nejasný, neprozkoumaný
nerky-ledviny (z polštiny)
neskajši-dnešní
norak-krocen
Nova radnica-dokončena v roce 1930 ve snaze vytvořit nové městské centrum. Dominanta Ostravy a sídlo magistrátu.
nožice-nůžky
nyt-pitomec, čili blbý jako nýt

BYL JEDNOU JEDEN…

dobrý kamarád, člověk skromný, poctivý, mírumilovný, dalo by se říci se všemi nej…, s nímž jsem spolupracoval v hornictví více než 20 let jako vedoucí důlní dopravy na dolech Rudý říjen a Staříč. V letech 1958-1968 pracoval jako vedoucí inspekce důlní dopravy na GŘ OKD. Potom od roku 1968 až do odchodu do důchodu na Dole Staříč. Byl to ing. Jiří Janča, CSc. (1924), žijící v Ostravě, který se přes nejrůznější nepřízně osudu dostal k tomu, co jej vždy přitahovalo k přírodním vědám a k léčbě přírodními prostředky. Třebaže byl původním povoláním strojní inženýr, zajímal se o veškeré dění v přírodě, o věci netypické na tehdejší dobu „vědeckým světovým názorem“ přes deformované myšlení, téměř nepřijatelné, snažil se neustále ve všech přírodních úkazech nalézt zákonitosti, smysl a přirozené vztahy.

Můj vztah k ing. Jančovi byl ovlivněn zejména při pravidelných poradách vedoucích důlních doprav celého revíru, kde nám kladl na mysl, že důlní doprava byla již od samého vzniku hornictví činitelem určujícím kulturu hornické práce a její výsledky, neboť na možnostech a schopnostech dopravy závisely možnosti vlastního dobývání.

Důlní doprava vždy tvořila nedílnou část každé hornické práce a byla vždy popisována spolu se způsoby ražby a dobývání.

Důl Staříč byl projektován a proveden na základě nejnovějších poznatků v hornictví. Důlní doprava byla řešena velkoryse zásobníky v poli a u jámy, velkoprostorové vozy, zkrácený vozíkový oběh, automatické přestavníky, automatické otvírání větrních dveří, doprava závěsnými drážkami a nejrůznějšími technickými pomůckami, které se v revíru používaly (automatická aretace v kleci těžního zařízení, zábrana pádu vozu do jámy, nakolejovače, atd.).

Přesto bylo stále co zlepšovat zejména na organizaci dopravy, organizaci údržby svislých děl, organizaci lokomotivní dopravy a organizaci dopravy dopravníky.

V roce 1980 bylo ukončeno řešení významného úkolu u plánu rozvoje vědy a techniky „Automatický systém řízení hlubinného dolu“. Tím vyvrcholilo dlouholeté úsilí výzkumných a provozních pracovníků směřující k realizaci výsledků obětavé a cílevědomé práce celého pracovního týmu. Spolu s ing. Jančou jsme v té době dostali čestné uznání. Byla to zejména:

- nakládka materiálu pomocí počítače na základě střeleb na čelbách,
- řízení lokomotivní dopravy pomocí počítače umístěného v dole,
- hlasité telefonní spojení lokomotivářů s dispečerem,
- poprvé v revíru zavedení lokomotivy DH 70 D
- poprvé v revíru zkoušení a zavedení závěsné lokomotivy ZDH 30 D
- poprvé v revíru doprava materiálu na závěsné dráze z povrchu až na důlní pracoviště,
- poprvé šikmé zásobníky pro hlušinu a uhlí.

To je jen krátký výčet spolupráce s ing. Jančou on vždy technicky a já prakticky.

Nicméně však svou životní dráhu ukončil jako evropsky proslulý terapeut alternativní medicíny. Patřil mezi nejpopulárnější přírodní léčitele v Československu. Kromě toho, že napsal celou řadu úspěšných knih, je známým autorem a vynálezcem celé řady přírodních prostředků, které se vyznačují mimořádnými úspěchy při léčbě pacientů.

Karel Dolinek

PROF. MAKARIUS PŘEDNÁŠEL V KPHM

V úterý 6. února letošního roku se konalo pravidelné setkání členů KPHM. Na tomto setkání měl přednášku předseda Českého báňského úřadu prof. Ing. JUDr. Roman Makarius, CSc., na téma „Stručné dějiny Státní báňské správy v Ostravsko-karvinském revíru“. Účastníků se sešlo neobvyklé množství, takže přednáškový sál byl zcela zaplněn. A účastníci nebyli zklamáni, ale naopak příjemně překvapeni jak průběhem celé akce, tak i zabezpečením besedy po přednášce. Přítomné nadchla samotná přednáška a dále použití nového hlavového mikrofonu, který dobře ozvučil celý sil, takže všichni dobře slyšeli. Samotný přednes prof. Makaria, který nepotřeboval použít písemné podklady, byl velmi působivý a erudovaný. Účastníci jej po skončení odměnili dlouhotrvajícím potleskem.

Po skončení přednášky čekalo účastníky další příjemné překvapení, protože nepřišli o možnost v besedě pokračovat u piva a oblíbených chlebů s pomazánkou a cibulí. Harenda je totiž v současné době v rekonstrukci a tak byla zajištěna beseda v horních místnostech Harendy. Posezení po přednášce proběhlo ke spokojenosti všech i při provizorním řešení. Restaurace Harenda je již otevřena a je připravena Vám sloužit.

Tentokrát se jednalo o velmi zdařilou akci, která všechny uspokojila a o které se bude ještě dlouho mezi členy KPHM rokovat.

Ing. Josef Kimer, CSc.

Pro její výjimečnou hodnotu a projev neobyčejného zájmu o tuto přednášku, uvedeme ji v příštích číslech na pokračování.

Redakce

REDAKČNÍ RADA INFORMUJE

- žádáme své čtenáře, aby nám napsali vzpomínkové články z doby svého zaměstnání,
- potřebujeme články o dolech, které mají v letošním roce kulatá nebo půlkulatá výročí od svého vzniku nebo zahájení těžby,
- Baník Ostrava (dř. SK Slezská Ostrava) slaví letos 85 let od svého založení
- Pokud v článcích citujete některé cizí materiály nebo používáte fotografie, je nutné v závěru článku napsat zdroj, ze kterého bylo čerpáno,
- Upozorňujeme autory článků, aby rukopisy dodávali psané na psacím stroji nebo na počítači. Pište vždy obřádek a pouze na jedné straně papíru. Je možné dodat článek i na disketě nebo CD,
- Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí,
- Zajímavé články o ostravských dolec ha staré Ostravě jsou na webových adresách http://www.smisene.webzdarma.cz a http://www.ucebna.seniortip.cz,
- KPHM má novou webovou adresu: http://www.hornicky-klub.info, na které najdete

informace o činnosti a programu KPHM. Pokud chcete poslat článek nebo máte nějaký dotaz, adresa pošty je: info hornicky-klub. info,
- Dlužníci, kteří nemají zaplaceny členské příspěvky KPHM za roky 2005 a 2006 obdrželi dopis a pokud příspěvky neuhradí, nebude jim zasílán Hornický zpravodaj KPHM

- uzávěrka pro Hornický zpravodaj na III. čtvrtletí je 5. června 2007

Zdravotní pojišťovna Revírní bratrská pokladna nabízí svým pojištěncům program onkologické prevence. V rámci programu „Stop rakovině prsu“ poskytuje ženám:
- příspěvek na preventivní ultrasonografické vyšetření prsu pro ženy ve věku 20-39 let
- příspěvek na preventivní mamografické vyšetření prsu pro ženy ve věku 40-44 let
- příspěvek na nehormonální léčbu obtíží v přechodu pro ženy ve věku 40-60 let
- Dále v rámci „Stop rakovině tlustého střeva“ poskytuje příspěvek na vyšetření, které pomáhá odhalit i „přednádorová“ stadia nemoci, a to pro pojištěnce starší 30 let.
- Bližší informace jsou na bezplatné infolince 800 176 945.

Občanské sdružení Společnost senior má své sídlo v Moravské Ostravě, Na jízdárně 18. Vydává svůj čtvrtletník, ve kterém jsou velmi zajímavé články a různé informace nejen pro seniory. Ve svém sídle má pravidelné programy v pondělí od 12.30 hod. bývají konverzace v německém jazyce a od 14 hod. klubové povídání. V úterý od 9 hod. je kroužek rukodělných prací a odpoledne od 14 hod. jsou společenské hry. Ve čtvrtek od 13 hod. je Dámský klub a od 15 hod. bývají přednášky a besedy.

Počítačová učebna pro seniory je v Domě kultury města Ostravy otevřena denně v době 10.00-17.00 hodin.

Každý zájemce o uvedené programy je vítán!

Bližší informace na tel.: 603 930 321, 606 411 643, 732 344 014.

Málokdo ví, že téměř ve středu Ostravy na Masarykově náměstí v domě č. 20 sídlí České citerové kulturní centrum (Citeratium). Jednou z náplní Citeraria je muzejní činnost, a tak zde lze zhlédnout stálou expozici citer, která je vystavována pod názvem „Citera v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“. Je zde také velká kolekce citerové notové literatury. Muzeum je otevřeno v pondělí 9-13 hod., v úterý 13-16 hod. a ve středu 13-17 hod. Doporučujeme k návštěvě!

Redakční rada

Klub přátel Hornického muzea OKD

si Vás dovoluje pozvat na pravidelné přednášky v II. čtvrtletí 2007

Ostrava - Petřkovice:

CXX. KLUBOVOU BESEDU

v úterý 3.4.2007 v 15.00 hodin

PROGRAM

Ing. Josef Kimer: Z činnosti Nadace Landek

CXXI. KLUBOVOU BESEDU

v úterý 2.5.2007 v 15.00 hodin

PROGRAM

Výroční členská schůze - Dokumentární filmy z činnosti KPHM OKD

CXXII. KLUBOVOU BESEDU

v úterý 5.6.2007 v 15.00 hodin

PROGRAM

Ing. Jaroslav Roder: Vývoj automobilů TATRA od kočárů po T603

Na všech akcích tradiční občerstvení *Výbor KP HM OKD*

Pobočka Petřvald:

12. 4. 2007 - Ing. Dušan Pavelek: Báňské projekty minulosti
10. 5. 2007 - Ing. Václav Kabourek: Nimismatika
Přednášky a besedy se konají vždy každý druhý čtvrtek v měsíci v 15.00 hodin v Kulturním domě v Petřvaldě.

Pobočka Havířov:

2. 4. 2007 - Ing. Georges Takla, CSc.: Světový hornický kongres v Teheránu (nerostné bohatství Íránu)
14. 5. 2007 - Ing. Milan Bystroň: 100 let Májováku nejstarší hornické dechové hudby. V druhé polovině května zájezd do Hornického muzea.
11. 6. 2007 - Jiří Matušinksý, Jan Blažej: Dobývací komplex a návazné technologie
Přednášky a besedy se uskuteční každé druhé pondělí (v dubnu první pondělí) v 16.30 hodin (pozor změna!) v Kulturním středisku Petra Bezruče v Havířově.

Pobočka Karviná:

28. 3. 2007 - pí Hubáčková: Návštěva karvinského archivu
25. 4. 2007 - Ing. Šebesta: Nejnebezpečnější zásahy záchranářů
30. 5. 2007 - Ing. Petr Schreiber, CSc.: Moje hornická praxe vzpomínky
27. 6. 2007 - p. Brzoska: Stonava hornická obec
Přednášky se konají v prostorách Revírní bratrské pokladny vždy v 15.00 hodin.